

«ՌԱՍԿՈ» ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
«ՌԱՍԿՈ» ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՍՊԸ ԽՈՐՀՐԴԻ 25.09.2009 թ.
քիվ 92 ՈՐՈՇՄԱՄԲ (ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ Քիվ 39)
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ՝ «ՌԱՍԿՈ» ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ՍՊԸ ԽՈՐՀՐԴԻ 31.01.2011 թ. Քիվ 12 ՈՐՈՇՄԱՄԲ
(ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ Քիվ 02/11)

Կ Ա Ն Ո Ն Ն Ե Ր
ՑԱՄԱԶԱՅԻՆ ԱՎՏՈՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԿԱՄԱՎՈՐ
Ա Պ Ա Հ Ո Վ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Յ Ա Ն

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՐՈՒՅԹՆԵՐ	2
2. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԱՌԱՐԿԱՆ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿՆՔՄԱՆ ԿԱՐԳԸ	2
3. ԿԱՆՈՆՆԵՐԻ ՀԻՄԱՆ ՎՐԱ ԿԻՐԱՆՎՈՂ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ.....	3
4. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏ ԵՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔ.....	4
5. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐ.....	4
6. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐ ԵՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐ ՉՎՃԱՐԵԼՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԸ	5
7. ՉՀԱՏՈՒՑՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐ (ՖՐԱՆՇԻԶԱ)	6
8. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ, ԳՐԱ ՎԱՂԱԺԱՄԿԵՏ ԼՈՒԾՈՒՄԸ..	6
9. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ, ՎՆԱՍԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ	7
10. ԿՈՂՄԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.....	9
11. ՎԵՃԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԿԱՐԳԸ	10

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1.1 Յամաքային ավտոտրանսպորտի կամավոր ապահովագրության սույն կանոնները, (այսուհետև՝ **Կանոններ**), մշակված են Հայաստանի Հանրապետության Օրենսդրության, մասնավորապես՝ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի, «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի և այլ իրավական ակտերի համաձայն:

1.2 *Յամաքային ավտոտրանսպորտի կամավոր ապահովագրությունը ներառվում է «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի ոչ կյանքի Ապահովագրության տեսակի «Յամաքային տրանսպորտի (բացառությամբ երկաթուղային) ապահովագրություն» դասի մեջ:*

1.3 Կանոնները հանդիսանում են ցամաքային ավտոտրանսպորտի (այսուհետև՝ ավտոտրանսպորտ) կամավոր Ապահովագրության պայմանագրի կամ վկայագրի (այսուհետև՝ Ապահովագրության պայմանագիր) անբաժանելի մասը: Ապահովագրության պայմանագիրը կարող է բովանդակել այլ պայմաններ, որոնք որոշվում են կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ, չպետք է հակասեն Կանոններին, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը և այլ իրավական ակտերին:

1.4 Կանոններում գործածվող հիմնական հասկացություններն են՝

1.4.1. *Ապահովագրող*՝ «ՌԱՄԿՈ» Ապահովագրական ՍՊԸ:

1.4.2. *Ապահովադիր*՝ Ապահովագրողի հետ Ապահովագրության պայմանագիր կնքող անձ:

1.4.3. *Շահառու*՝ Ապահովագրության պայմանագրում նշված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ, որը համաձայն իրավական ակտերի կամ պայմանագրերի ունի ավտոտրանսպորտի պահպանման գույքային շահ և ունի ապահովագրական հատուցում ստանալու առաջնային իրավունք:

1.4.4. *Ապահովագրական արժեք*՝ ավտոտրանսպորտի Ապահովագրության պայմանագրի կնքման պահին տվյալ գույքի իրական (շուկայական) արժեքը:

1.4.5. *Ապահովագրական գումար*՝ ապահովադիրի և ապահովագրողի համաձայնությամբ որոշված դրամական արտահայտությամբ գումար, որի սահմաններում ապահովագրվում է Ապահովագրության օբյեկտը և իրականացվում է ապահովագրական հատուցում:

1.4.6. *Ապահովագրավճար*՝ Ապահովագրության համար նախատեսվող այն գումարը, որն Ապահովադիրն Ապահովագրության պայմանագրի համաձայն պարտավոր է մուծել Ապահովագրողին:

1.4.7. *Ապահովագրական սակագին*՝ սահմանված ապահովագրական գումարի նկատմամբ ապահովագրավճարի դրույքաչափ:

1.4.8. *Չհատուցվող գումար (ֆրանշիզա)*՝ Ապահովադիրի մասնակցության չափը վնասի հատուցմանը:

1.4.9. *Ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատեր*՝ անձ, որին սեփականության (տիրապետման, օգտագործման, տնօրինման) իրավունքով պատկանում է ավտոտրանսպորտային միջոցը:

1.4.10. *Լիազորված վարորդ*՝ անձ, որը նշված է Ապահովագրության պայմանագրում և ունի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տվյալ ավտոտրանսպորտային միջոցը վարելու օրինական հիմք և համապատասխան կարգի վարորդական իրավունք, որի կողմից ապահովագրված ավտոտրանսպորտային միջոցը վարելու հետևանքով առաջացած պատահարները Կանոններով և Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված պայմաններին համապատասխան հանդիսանում են Ապահովագրության պայմանագրի առարկա:

Ապահովագրության պայմանագրով կարող է սահմանվել անձանց որոշակի շրջանակ, որոնց կողմից ավտոտրանսպորտային միջոցը վարելու հետևանքով առաջացած պատահարները Կանոններով և Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված պայմաններին համապատասխան հանդիսանում են Ապահովագրության պայմանագրի առարկա:

1.4.11. *Ավտոտրանսպորտային միջոց կամ ավտոտրանսպորտ*՝ մեխանիկական տրանսպորտային միջոց, որը նախատեսված է մարդ, բեռ կամ դրանց վրա տեղադրված սարքավորումներ ճանապարհով տեղափոխելու համար: «Ավտոտրանսպորտային միջոց» կամ «Ավտոտրանսպորտ» տերմինը տարածվում է նաև ցանկացած տիպի տրակտորների և ինքնագնաց մեքենաների վրա:

1.4.12. Լրացուցիչ սարքավորում՝ ավտոտրանսպորտի գործարանային կոմպլեկցիայի մեջ չմտնող սարքավորում, այսինքն ավտոտրանսպորտի արտադրողի կողմից ավտոտրանսպորտի արտադրության (հավաքման) ժամանակ չտեղադրված սարքավորում կամ կոմպլեկտ (օրինակ՝ աուդիո, վիդեո համակարգ, ոչ գործարանային անվախեծ, ոչ գործարանային տեղադրության գազի բալոն և այլն):

1.5 Կանոնների համաձայն Ապահովագրողը, գործելով օրենքի, իրավական ակտերի և իր կանոնադրության համաձայն, կնքում է ցամաքային ավտոտրանսպորտի կամավոր Ապահովագրության պայմանագրեր ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց հետ:

1.6 Ապահովադիր կարող է հանդիսանալ՝

ա) ավտոտրանսպորտի սեփականատեր հանդիսացող, կամ իրավական այլ հիմքով ավտոտրանսպորտի տիրապետման, տնօրինման, օգտագործման (շահագործման) իրավունք ունեցող իրավաբանական անձը,

բ) ավտոտրանսպորտի սեփականատեր հանդիսացող կամ իրավական այլ հիմքով ավտոտրանսպորտի տիրապետման, տնօրինման, օգտագործման (շահագործման) իրավունք ունեցող գործունակ ֆիզիկական անձը:

1.7 Ապահովադիրն իրավունք ունի Ապահովագրության պայմանագիր կնքել ինչպես իր օգտին, այնպես էլ հօգուտ այլ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի (այսուհետև՝ Շահառու), որն օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված հիմքերով ապահովագրված ավտոտրանսպորտի նկատմամբ ունի իրավունք և համապատասխանաբար հանդիսանում է շահագրգիռ անձ այդ ավտոտրանսպորտի անվտանգության ապահովման, անվնաս պահպանման խնդրում:

2. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԱՌԱՐԿԱՆ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿՆՔՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

2.1 Ապահովագրության պայմանագրով Ապահովագրողը պարտավորվում է սահմանված որոշակի գումարի (ապահովագրավճարի) դիմաց Կանոններով սահմանված և Ապահովագրության պայմանագրում նշված որոշակի ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու դեպքում Ապահովադիրին վճարել ապահովագրված ավտոտրանսպորտի համար Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված որոշակի գումարի (ապահովագրական գումարի) սահմաններում ապահովագրական հատուցում:

2.2 Ապահովագրության պայմանագիր կարող է կնքվել միայն ավտոտրանսպորտի սեփականատեր հանդիսացող անձի, կամ վերջինիս անունից իրավական այլ հիմքով ավտոտրանսպորտի տիրապետման, տնօրինման կամ օգտագործման (շահագործման) իրավունք ունեցող անձի կամ գրավառուի օգտին:

Ավտոտրանսպորտային միջոցի պահպանման նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով շահագրգռվածություն չունեցող Շահառուի (այդ թվում Ապահովադիր հանդիսացող Շահառուի) օգտին կնքված Ապահովագրության պայմանագիրն առչկինչ է:

Ապահովագրության պայմանագրի կնքման համար հիմք է հանդիսանում Ապահովադիրի բանավոր հայտարարությունը կամ Ապահովագրողի պահանջով գրավոր դիմումը, եթե անհրաժեշտ է որպեսզի Ապահովադիր կողմից ներկայացվող դիմումի մեջ ներառվեն լրացուցիչ տեղեկություններ, որոնք չեն ներառվելու Ապահովագրության պայմանագրում և (կամ) այդ տեղեկություններն անհրաժեշտ են

Ապահովագրողին Ապահովագրության ընդունվող ռիսկի գնահատման նպատակով լրացուցիչ ուսումնասիրություններ իրականացնելու համար:

2.3 Ավտոտրանսպորտի Ապահովագրության պայմանագրի կնքման համար Ապահովադիրը պարտավոր է ներկայացնել՝

ա) ավտոտրանսպորտի նկատմամբ սեփականության (տնօրինման, տիրապետման, օգտագործման) իրավունքը հաստատող փաստաթղթերը կամ դրանցում պարունակվող տվյալները,

բ) տեխնիկական անձնագիրը (պետական գրանցման վկայականը)՝ բացառությամբ Կանոնների 2.4 կետով նախատեսված դեպքերի, կամ դրանցում պարունակվող տվյալները,

գ) ավտոտրանսպորտը վարելու թույլտվություն ունեցող անձի (անձանց) տվյալները (անձնագրային և վարորդական տվյալները)՝ եթե Ապահովագրության պայմանագրում նշվում է կոնկրետ լիազորված վարորդ,

դ) այլ փաստաթղթեր կամ դրանց պատճենները կամ տվյալներ, եթե այդպիսիք կայանա Ապահովագրողը:

2.4 Ապահովագրության պայմանագիրը կարող է կնքվել նաև մինչև ավտոտրանսպորտի պետական գրանցման պահը, եթե չեն խախտվել ավտոտրանսպորտի պետական գրանցման համար նախատեսված ժամկետները: Այս դեպքում Ապահովագրության պայմանագրում նշվում են ավտոտրանսպորտի տեխնիկական տվյալները, իսկ Ապահովադիրը պարտավոր է Ապահովագրության պայմանագրում սահմանված ժամկետում ներկայացնել տվյալ ավտոտրանսպորտի պետական գրանցման վկայականը (տեխնիկական անձնագիրը) կամ դրանց պատճենը: Եթե Ապահովագրության պայմանագրում սահմանված ժամկետներում Ապահովադիրն Ապահովագրողին չի ներկայացնում տվյալ ավտոտրանսպորտի պետական գրանցման վկայականը (որը կարող է առաքվել փոստով կամ հավաստվել Ապահովագրողի կողմից փաստաթղթի ստացման համար պատասխանատու անձի համապատասխան նշումով կամ կարող է ստացվել Ապահովագրողի ֆաքսի համարով), ապա Ապահովագրողն ապահովագրական պատահարների համար Ապահովադիրի (Շահառուի) նկատմամբ պատասխանատվություն չի կրում Ապահովագրության պայմանագրում տվյալ ավտոտրանսպորտի պետական գրանցման վկայականի (տեխնիկական անձնագրի) ներկայացման համար սահմանված ժամկետի վերջին օրվա 24.00 ժամից մինչև այն ստանալու օրվանը հաջորդող օրվա 00:00 ժամը: Ապահովագրողն Ապահովադիրի (Շահառուի) նկատմամբ պատասխանատվություն չի կրում նաև այն ապահովագրական պատահարների համար, որոնք տեղի են ունեցել Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված Ապահովադիրի կողմից ավտոտրանսպորտի պետական գրանցման վկայականի (տեխնիկական անձնագրի) կամ դրանց պատճենի Ապահովագրողին ներկայացման համար սահմանված ժամկետներում, սակայն ապահովագրական պատահար տեղի ունենալու պահի դրությամբ Ապահովադիրը խախտել է ավտոտրանսպորտի պետական գրանցման համար օրենսդրությամբ նախատեսված (թույլատրված) ժամկետները:

Սույն կետում սահմանված դեպքում Ապահովագրության պայմանագիր կարող է կնքվել, երբ Ապահովագրության պայմանագիր կնքող անձի սեփականության տիրապետման, տնօրինման կամ օգտագործման (շահագործման) իրավունքի ծագումը կամ պահպանության շահը տվյալ ավտոտրանսպորտի նկատմամբ որևէ հիմքով երաշխավորված կամ հիմնավոր է:

2.5 Ապահովագրության պայմանագիրն Ապահովագրության իրականացման փաստը հավաստող փաստաթուղթ է, որը տրամադրվում է Ապահովադիրին՝ սահմանված ապահովագրավճարի մուծումից անմիջապես հետո, եթե ապահովագրավճարի վճարման այլ ժամկետ սահմանված չէ: Եթե Ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված է ապահովագրավճարի տարաժամկետ վճարման եղանակը (մեկից ավելի փուլերով վճարում), ապա Ապահովագրության պայմանագիրը ստորագրությամբ հանձնվում է Ապահովադիրին ապահովագրավճարի առաջին մասը վճարելու պահից: Եթե Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված է ժամկետ, որի ընթացքում, տարաժամկետ վճարման եղանակի առկայությամբ, պետք է կատարվի առաջին վճարումը, ապա Ապահովագրության պայմանագիրը ստորագրությամբ հանձնվում է Ապահովադիրին այն պատրաստելուց անմիջապես հետո:

2.6 Ապահովագրված ավտոտրանսպորտը վաճառելու, միլիոնի ինչպես նաև գույքի բաժանման դեպքում Ապահովադիրն իրավունք ունի Կանոններով սահմանված կարգով տվյալ ավտոտրանսպորտի Ապահովագրության պայմանագիրը վերաձևակերպելու նոր սեփականատիրոջ անունով: Եթե Ապահովադիրն Ապահովագրության պայմանագիրը հանձնում է տվյալ ավտոտրանսպորտի նոր սեփականատիրոջը, բացառությամբ Կանոնների 2.7 կետի, ապա Ապահովադիրը և ավտոտրանսպորտի նոր սեփականատերը (իրավաբանական անձի դեպքում՝ նրա անունից հանդես գալու իրավունք ունեցող անձը) չեն օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով ավտոտրանսպորտի սեփականատեր հանդիսանալու պահից հետո 7 օրյա ժամկետում պետք է ներկայանան Ապահովագրողին՝ Ապահովագրության պայմանագրում համապատասխան փոփոխություն կատարելու նպատակով: Չեն օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով ավտոտրանսպորտի սեփականատեր հանդիսանալու պահից հետո 7 օրյա ժամկետում Ապահովագրողին չներկայանալու դեպքում Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված Ապահովագրողի պարտավորությունները չեն գործում՝ մինչև Ապահովագրության պայմանագրում համապատասխան փոփոխություն կատարելու ամսաթվին հաջորդող օրվա 00.00 ժամը: Մինչև սահմանված 7 օրյա ժամկետում Ապահովագրողին ներկայանալը Ապահովագրության պայմանագիրը գործում է առանց դրանում փոփոխություն կատարելու, իսկ նոր սեփականատերը ինքնաշխատ կերպով համարվում է ավտոտրանսպորտի լիազորված վարորդ:

2.7 Ապահովագրված ավտոտրանսպորտը ժառանգության իրավունքով այլ անձի սեփականությունը դառնալու դեպքում Ապահովագրության պայմանագրի գործողությունը շարունակվում է մինչև նշված ժամկետի ավարտն ի օգուտ ժառանգների, որտեղ որպես Ապահովադիր հանդես են գալիս Ապահովադիրի գույքը (ավտոտրանսպորտը) չեն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ժառանգություն (սեփականության) ընդունած Ապահովադիրի ժառանգները՝ Ապահովագրության պայմանագրում առանց փոփոխություն կատարելու:

2.8 Ապահովադիրի մահվան դեպքում նրա իրավունքները և պարտականությունները փոխանցվում են երրորդ անձին (Շահառուին), եթե վերջինիս օգտին է կնքվել Ապահովագրության պայմանագիրը, իսկ եթե Ապահովագրության պայմանագրում Շահառու նախատեսված չէ, ապա Ապահովադիրի իրավունքներն ու պարտականությունները անցնում են վերջինիս գույքը (ավտոտրանսպորտը) չեն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ժառանգություն (սեփականության) ընդունած ժառանգներին:

3. ԿԱՆՈՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆՆ ՎՐԱ ԿԻՐԱՌՎՈՂ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

3.1 Կանոնների հիման վրա կնքված Ապահովագրության պայմանագրով, Ապահովադիրի ընտրությամբ, կարող է իրականացվել ապահովագրություն՝ հետևյալ ծրագրերով՝

ա) Ծրագիր 1՝ «Ստանդարտ» ծրագիր: Այս ծրագրի համաձայն Ապահովադիրը կարող է ընտրել Կանոնների 5-րդ մասով (Ապահովագրական պատահարներ, Ապահովագրական ռիսկեր) նախատեսված ապահովագրություն՝ ինչպես ապահովագրության ենթակա բոլոր ռիսկերից, այնպես էլ առանձին ռիսկերից, ինչպես ամբողջ ապահովագրական արժեքով, այնպես էլ ապահովագրական արժեքի ցանկացած մասի չափով:

բ) Ծրագիր 2՝ «Ստանդարտ պլյուս» ծրագիր: Այս ծրագիրը ներառում է «Ստանդարտ» ծրագիրը, որին հավելվում է ապահովագրված ավտոտրանսպորտային միջոցի «Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր և/կամ պարտադիր ապահովագրության» գծով Ընկերության հետ Ապահովագրության պայմանագրի

կնքումը, որի դեպքում «Ստանդարտ» ծրագրով տվյալ սակագնի համար Ապահովագրողի կողմից սահմանված ոչ պայմանական չհատուցվող գումարը նվազեցվում է 30%-ով:

զ) Ծրագիր 3՝ «Ձգուշացեք ավտոմեքենայից» ծրագիր: Այս ծրագիրը ներառում է ավտոտրանսպորտի ամբողջ ապահովագրական արժեքով սույն Կանոնների 5-րդ մասով (Ապահովագրական պատահարներ, Ապահովագրական ռիսկեր) նախատեսված բոլոր ռիսկերի ապահովագրություն, երբ ապահովագրական պատահարի (բացառությամբ գողության, հափշտակության դեպքի) դեպքում Ապահովագրողի (լիազորված վարորդի) մեղավորությունն ամբողջապես բացակայում է այսինքն՝ երրորդ անձի կամ անձանց ամբողջական մեղավորության դեպքում, Ապահովագրողն ապահովագրական հատուցում իրականացնելիս չի կիրառում Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված չհատուցվող գումարը՝ պայմանով, որ Ապահովագրողը (Շահառուն, լիազորված վարորդը) տեղի ունեցած պատահարում մեղավոր բացահայտված երրորդ անձի (անձանց) կողմից պատճառված վնասի փոխհատուցման պահանջի իրավունքը պատշաճ կերպով կփոխանցվի Ապահովագրողին և Ապահովագրողը (Շահառուն, լիազորված վարորդը) չի խոչընդոտի կամ որևէ կերպ անհնարին չի դարձնի Ապահովագրողի կողմից այդ իրավունքի իրականացումը: Այն դեպքում, երբ Ապահովագրողին ընտրում է «Ձգուշացեք ավտոմեքենայից» ծրագիրը, Ապահովագրողն Ապահովագրության պայմանագրում նշում է «Ստանդարտ» ծրագրով տվյալ սակագնի համար սահմանված ոչ պայմանական չհատուցվող գումարը, իսկ «Ձգուշացեք ավտոմեքենայից» ծրագրով նախատեսված ապահովագրական պատահարների դեպքում ապահովագրական հատուցման հաշվարկում չի կիրառում Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված չհատուցվող գումարը:

դ) Ծրագիր 4՝ «Լավագույն հատուցում» ծրագիր: Այս ծրագիրը ներառում է ավտոտրանսպորտի ամբողջ ապահովագրական արժեքով սույն Կանոնների 5-րդ մասով (Ապահովագրական պատահարներ, Ապահովագրական ռիսկեր) նախատեսված բոլոր ռիսկերի ապահովագրություն, որի դեպքում ապահովագրական պատահար (բացառությամբ գողության) առաջանալուց հետո Ապահովագրողը պարտավորվում է իրականացնել ավտոտրանսպորտին պատճառված ֆիզիկական վնասի բնեղեն հատուցում, այսինքն՝ իր միջոցների հաշվին կազմակերպել և իրականացնել ավտոտրանսպորտին պատճառված ֆիզիկական վնասի վերականգնման աշխատանքները, իսկ Ապահովագրողը կամ Շահառուն պարտավոր է Ապահովագրողին կամ վերանորոգող կազմակերպությանը վճարել միայն Ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված չհատուցվող գումարը՝ բացառությամբ «Ձգուշացեք ավտոմեքենայից» ծրագրով նախատեսված ապահովագրական պատահարների տեղի ունենալու դեպքի:

«Լավագույն հատուցում» ծրագիրը ներառում է նաև «Ձգուշացեք ավտոմեքենայից» ծրագիրը:

«Լավագույն հատուցում» ծրագրի կիրառման դեպքում ապահովագրական հատուցման (ավտոտրանսպորտի վերականգնման աշխատանքների) իրականացումը սկսվում է Ապահովագրողի կողմից Ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված չհատուցվող գումարը ամբողջությամբ վճարելուց հետո:

3.2 Ապահովագրողը, ելնելով իր սահմանած չափանիշներից, իրավունք ունի «Ստանդարտ պլյուս» և «Ձգուշացեք ավտոմեքենայից» ծրագրերը կամ «Ստանդարտ պլյուս» և «Լավագույն հատուցում» ծրագրերը Ապահովագրության պայմանագրում նախատեսել միաժամանակ:

3.3 Կանոնների հիման վրա կնքված Ապահովագրության պայմանագրում պարտադիր նշվում է համապատասխան Ծրագրի (Կանոնների 3.2 կետի կիրառման դեպքում՝ Ծրագրերի) անվանումը:

4. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏ ԵՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾԶ

4.1 Կանոնների համաձայն Ապահովագրության օբյեկտ են համարվում Ապահովագրողի ավտոտրանսպորտի տիրապետման, շահագործման (օգտագործման) կամ տնօրինման հետ կապված գույքային շահերը, որոնք հետևանք են ավտոտրանսպորտի ոչնչացման, կորստի կամ վնասման:

4.2 Կանոններով Ապահովագրության ենթակա է՝

4.2.1 իրավական ակտերով սահմանված կարգով պետական գրանցում ստացած և տեխնիկական զննություն անցած ավտոտրանսպորտը՝ բացառությամբ Կանոնների 2.4 կետով նախատեսված դեպքերի,

4.2.2 այն ավտոտրանսպորտը, որին սահմանված կարգով տրված են «Տարանցիկ» (տրանզիտ) ռեգիստրացիոն նշաններ և դրանց գործողության ժամկետը Ապահովագրության պայմանագրի կնքման օրը չի լրացել:

4.3 Ապահովագրության տարածքն այն տարածքն է, որի սահմանների ներսում տեղի ունեցած ապահովագրական պատահարների համար Ապահովագրողը կրում է Կանոններով նախատեսված պատասխանատվություն: Եթե Ապահովագրության պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ, ապա Կանոնների հիման վրա կնքված Ապահովագրության պայմանագրերում Ապահովագրության տարածք է համարվում բացառապես Հայաստանի Հանրապետության և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության վարչական տարածքը:

5. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐ

5.1 Կանոններով ապահովագրական պատահարներ են համարվում Ապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետում տեղի ունեցած և Կանոնների համաձայն իրավասու պետական մարմինների կողմից տրված փաստաթղթերով կամ Ապահովագրողի կողմից հաստատված ավտոտրանսպորտի գողությունը, ֆիզիկական վնասվելը, որոնք հետևանք են հետևյալ ապահովագրական պատահարների (ռիսկերի)՝

ա) հրդեհի, բնական աղետների,

բ) ապահովագրված ավտոտրանսպորտը մեկ այլ տրանսպորտային միջոցի հետ բախվելու,

գ) ապահովագրված ավտոտրանսպորտը մեկ այլ շարժվող կամ անշարժ առարկայի հետ բախվելու,

դ) ավտոտրանսպորտի վրա այլ առարկաների՝ այդ թվում ձյան և սառույցի ընկնելու,

ե) ապահովագրված ավտոտրանսպորտի շրջվելու կամ բարձրությունից ընկնելու,

զ) ապահովագրված ավտոտրանսպորտի հափշտակման, գողության, ինչպես նաև այդպիսի փորձի,

է) երրորդ անձանց անօրինական գործողությունների հետևանքով ապահովագրված ավտոտրանսպորտին վնասի հասցման:

5.2 Կանոններով ապահովագրական պատահար չի համարվում՝

5.2.1 ավտոդողի կամ անվահեծի հափշտակումը, եթե դրանց ապահովագրությունն առանձին նախատեսված չէ Ապահովագրության պայմանագրում,

5.2.2 ավտոդողի կամ անվահեծի ֆիզիկական վնասը կամ հրդեհը, եթե դրանց ապահովագրությունն առանձին նախատեսված չէ Ապահովագրության պայմանագրում: Եթե Կանոններով նախատեսված ապահովագրական պատահարի հետևանքով առաջացել է ավտոդողի կամ անվահեծի ֆիզիկական վնաս կամ հրդեհ, ապա Ապահովագրողն ապահովագրական հատուցումը հաշվարկելիս որպես ավտոդողի կամ անվահեծի արժեք հիմք է ընդունում տվյալ ավտոտրանսպորտի համար նախատեսված իր գործարանային ավտոդողի կամ անվահեծի արժեքը:

5.2.3 ավտոտրանսպորտի լրացուցիչ սարքավորման (ավտոռադիոնավազնիտոլա, ավտոհամակարգիչ, կապի միջոց, գազի բալոն կամ այլ օժանդակ սարքավորում) ֆիզիկական վնասը, հրդեհը կամ գողությունը, եթե դրանց ապահովագրությունն առանձին նախատեսված չէ Ապահովագրության պայմանագրում,

5.2.4. ավտոտրանսպորտի գողությունը կամ առևանգումը, եթե Ապահովադիրը չի կատարել ապահովագրական ռիսկը նվազեցնելու կամ ապահովագրական ռիսկի մեծացումը կանխելու իր պարտականությունը (այդ թվում, բայց ոչ բացառապես՝ ավտոտրանսպորտն անտերության մատնված, առանց վերահսկողության կամ բնակավայրերից դուրս թողնելը, ավտոտրանսպորտի դռներն առանց փակելու որևէ վայրում կամ անձանոթ անձանց տիրապետման կամ հսկողության տակ թողնելը, ավտոտրանսպորտից հեռանալը բանալիները վրան թողնելով), որը հանգեցրել է ապահովագրական պատահարի առաջացմանը,

5.2.5 5.1 կետում նշված իրադարձությունները, որոնք արդյունք են՝

ա) ՀՀ օրենսդրությամբ, նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված ավտոտրանսպորտի տեխնիկական շահագործման և անվտանգության պայմանների, կանոնների կամ կարգերի խախտման, որոնց մասին Ապահովադիրը (Ապահովադիրի լիազորված անձը կամ լիազորված վարորդը) իմացել էր կամ պարտավոր էր իմանալ.

բ) հակահրդեհային անվտանգության նորմերի խախտման.

գ) տվյալ կարգի ավտոտրանսպորտը վարելու համար անհրաժեշտ՝ համապատասխան դասի (կատեգորիայի) վարորդական իրավունք չունեցող կամ ժամկետանց վարորդական իրավունքի վկայականով՝ անձի կողմից ավտոտրանսպորտի շահագործման.

դ) առանց օրինական հիմքի ավտոտրանսպորտը վարելու.

ե) Ապահովագրության պայմանագրում նշված անձից (անձանցից, անձանց շրջանակներից) բացի այլ անձի (անձանց) կողմից ավտոտրանսպորտը վարելու.

զ) շահագործողի կողմից ավտոտրանսպորտի կամ ծրարողերի կամ հոգեմետ նյութերի ազդեցության տակ ավտոտրանսպորտի շահագործման.

է) Ապահովադիրի, Շահառուի կամ շահագործողի կողմից կանխատեսված դիտավորյալ գործողությունների կատարման, որոնք պատճառ են հանդիսացել ապահովագրական պատահարի վրա հասնելուն, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահագործողը երրորդ անձի կամ անձանց կողմից պարտադրված հակաիրավական գործողությունների հետևանքով հարկադրված կատարել է դրանք.

ը) ավտոտրանսպորտն ուսուցման նպատակով կամ մրցումներում օգտագործման, ինչպես նաև տարբեր փորձարկումների, բացառությամբ Ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված դեպքի.

թ) ավտոտրանսպորտը հակաօրինական գործողություններ կատարելու նպատակով օգտագործման.

ժ) ավտոտրանսպորտային միջոցի շարժիչը տաքացնելու համար բաց կրակի աղբյուրների օգտագործման.

ժա) ռազմական գործողությունների, պատերազմների, ապստամբությունների, ժողովրդական հուզումների, ներխուժումների, հեղափոխությունների կամ ահաբեկչության.

ժբ) միջուկային պայթյունի, ռադիոակտիվ ճառագայթման կամ ռադիոակտիվ ազդեցության.

ժգ) թունավոր կամ պայթուցիկ նյութերի տեղափոխման.

ժդ) Ավտոտրանսպորտի առևանգման, գողության՝ դրա մեջ գտնվող գրանցման փաստաթղթերի (ավտոտրանսպորտի գրանցման վկայականի և (կամ) ավտոտրանսպորտի անձնագրի) հետ միասին և (կամ) լուցման բանալիների հետ միասին՝ բացառությամբ թախանի և ավագակային հարձակման արդյունքում ավտոտրանսպորտի առևանգման, գողության դեպքերի:

5.3 Ապահովագրողի կողմից չեն հատուցվում՝

ա) վնասը, որը հասցվել է ավտոտրանսպորտի շահագործման արդյունքում դետալների, հանգույցների կամ ազդեցատների կտրվելու, փչանալու, շարքից դուրս գալու հետևանքով.

բ) վնասը, որը առաջացել է փակ և միակողմանի փողոցների նշանների պահանջները խախտելու արդյունքում.

գ) վնասը, որը հասցվել է անվաղողերի և անիվների դիսկերի վնասվածքի հետևանքով, եթե դա իր հեթքին չի հանգեցրել ավտոտրանսպորտի մյուս հանգույցների և ազդեցատների վնասվելուն, բացառությամբ երրորդ անձանց հակաօրինական գործողությունների դեպքի.

դ) վնասը, որի չափն անվիճելի կարգով անհնարին է պարզել և հաստատել, քանի որ ապահովագրված ավտոտրանսպորտն Ապահովադիրի կողմից հանձնվել է վերանորոգման առանց Ապահովագրողի նախնական գրավոր համաձայնության.

ե) ավտոտրանսպորտի վերանորոգումից հետո ավտոտրանսպորտի շուկայական արժեքի նվազման ծախսերը, այդ թվում՝ ապրանքային տեսքի կորուստը:

5.4 Ապահովագրողը կարող է նվազեցնել հաշվարկված ապահովագրական հատուցման գումարը 50%-ի չափով, եթե Ապահովադիրը չի կատարում կամ ոչ պատշաճ է կատարում Կանոնների 9.2.կետի դ) ենթակետում ստանձնած պարտավորությունը, մասնավորապես այն դեպքում, երբ ավտոտրանսպորտի վթարը տեղի է ունեցել ընթացքի՝ երթևեկության ժամանակ:

5.5 Կանոնների 5.2 կետում նշված հիմքերի հիմնավոր առկայության կամ Ապահովադիրի կողմից Կանոնների 9-րդ մասով նախատեսված փաստաթղթերի (առարկանների) չներկայացման կամ ոչ պատշաճ կարգով ներկայացման, պարտավորությունների չկատարման կամ ոչ պատշաճ կատարման, ինչպես նաև Կանոններով նախատեսված այլ պարտավորությունների չկատարման կամ ոչ պատշաճ կատարման դեպքում **Ապահովագրողը մերժում է ապահովագրական հատուցման վճարումը:**

6. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐ ԵՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐ ԶՎՃԱՐԵԼՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԸ

6.1 Ապահովագրական գումարը սահմանվում է Ապահովագրության պայմանագրի կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ, բայց չի կարող գերազանցել ավտոտրանսպորտի իրական (ապահովագրական կամ շուկայական) արժեքը: Ավտոտրանսպորտային միջոցի ապահովագրական արժեքը գերազանցող Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված ապահովագրական գումարի մասով Ապահովագրության պայմանագիրն առաջինն է:

6.2 Ապահովագրության պայմանագրում ապահովագրական արժեքի որոշման համար Ապահովագրողը կարող է հիմք ընդունել հետևյալ արժեքներից որևէ մեկը.

ա) Ապահովադիրի հայտարարված արժեքը, որն արտացոլվում է Ապահովագրության պայմանագրում,

բ) Ընկերության համապատասխան ստորաբաժանման (մասնագետի) կողմից գնահատված արժեքը,

գ) Գնահատող կազմակերպության կողմից գնահատված արժեքը:

6.3 Ապահովագրավճարի մեծությունը հաշվարկվում է Ապահովագրողի կողմից սահմանված ապահովագրական սակագնի հիման վրա: Ապահովագրական սակագինը որոշվում է Ապահովագրողի կողմից՝ ելնելով ապահովագրական գումարի չափից, Ապահովագրության ժամկետներից, չհատուցվող գումարի մեծությունից և Ապահովագրության ընդունվող ռիսկի վրա ազդեցություն ունեցող այլ հանգամանքներից: Մինչև մեկ տարի ժամկետով կնքվող Ապահովագրության պայմանագրի համար Ապահովագրողի կողմից տվյալ ռիսկի համար սահմանված տարեկան ապահովագրական սակագնի նկատմամբ կարող են կիրառվել Ընկերության կողմից սահմանված կարգավորիչ գործակիցներ:

6.4 Ապահովագրավճարներն Ապահովագրողի կողմից կարող են վճարվել միանվագ՝ ամբողջ Ապահովագրության ժամկետի համար կամ մաս-մաս: Վճարման կարգը սահմանվում է Ապահովագրության պայմանագրով:

6.5 Ապահովագրավճարներն Ապահովագրողի կողմից կարող են վճարվել կանխիկ կերպով Ապահովագրողի դրամարկղ կամ ներկայացուցչին (այդ թվում ապահովագրական գործակալին), իսկ անկանխիկ հաշվարկների դեպքում՝ Ապահովագրողի կամ ապահովագրական գործակալի համապատասխան հաշվարկային հաշվին:

6.6 Ապահովագրավճարի վճարման կարգը և ձևը որոշվում են Ապահովագրողի և Ապահովագրողի փոխադարձ համաձայնությամբ և սահմանվում են Ապահովագրության պայմանագրով:

6.7 Եթե ապահովագրական պատահարը տեղի է ունեցել մինչև հերթական ապահովագրավճարի վճարումը, որը կետանցվել է, ապա ապահովագրողն իրավունք ունի վճարման ենթակա ապահովագրական հատուցման չափը որոշելիս հաշվանցելու կետանցված ապահովագրավճարի չափը:

6.8 **Եթե Ապահովագրության պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 14-օրյա ժամկետում Ապահովագրողը չի վճարում միանվագ կամ առաջին հերթական ապահովագրավճարը, ապա ապահովագրողն իրավունք ունի միակողմանի լուծելու Ապահովագրության պայմանագիրը, եթե պայմանագրով նախատեսված չէ այլ ժամկետ կամ ապահովագրավճարի մուծման տարաժամկետման հնարավորություն:**

6.9 **Եթե Ապահովագրողն Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված կարգով և ժամկետում չի վճարել հերթական ապահովագրավճարը, ապա Ապահովագրողն իրավունք ունի ապահովագրավճարի վճարման համար սահմանված ժամկետից երեք օր (յոթացուցիչ ժամկետ) հետո միակողմանի լուծելու Ապահովագրության պայմանագիրը՝ առանց այդ մասին Ապահովագրողին ծանուցելու:**

7. ՉՀԱՏՈՒՑՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐ (ՖՐԱՆՇԻԶԱ)

7.1 Ապահովագրության պայմանագրում կողմերը կարող են սահմանել Ապահովագրողի մասնակցության չափը վնասի հատուցմանը՝ չհատուցվող գումար (**Ֆրանշիզա**):

7.2 Չհատուցվող գումարը կարող է լինել **պայմանական** կամ **ոչ պայմանական** և սահմանվում է ապահովագրական գումարի նկատմամբ տոկոսային արտահայտությամբ կամ կարող է սահմանվել բացարձակ դրամական արտահայտությամբ:

7.3 Պայմանական չհատուցվող գումարի ժամանակ Ապահովագրողը չի վճարում ապահովագրական հատուցում, եթե ավտոտրանսպորտին պատճառված վնասը չի գերազանցում չհատուցվող գումարի չափը, իսկ եթե վնասը գերազանցում է չհատուցվող գումարի չափը, ապա ապահովագրական հատուցումը վճարվում է վնասի ամբողջ ծավալով կամ չհատուցվող գումարը հավասարվում է 0-ի:

7.4 Ոչ պայմանական չհատուցվող գումարի ժամանակ ապահովագրական հատուցումը նվազեցվում է չհատուցվող գումարի չափով:

8. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ, ԴՐԱ ՎԱՂԱԺԱՄԿԵՏ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

8.1 Ապահովագրության պայմանագիրը կնքվում է Ապահովագրողի և Ապահովագրողի (այսուհետ՝ Կողմեր) համաձայնությամբ ցանկացած ժամկետով:

Այն ավտոտրանսպորտի համար, որին սահմանված կարգով տրված են «Տարանցիկ» (տրանզիտ) ռեգիստրացիոն նշաններ, որոնց գործողության ընթացքում ավտոտրանսպորտը ենթակա չէ գրանցման Պետավտոտեսչությունում, Ապահովագրության պայմանագիրը կնքվում է մինչև «Տարանցիկ» (տրանզիտ) ռեգիստրացիոն նշանների գործողության ժամկետի ավարտի օրը:

Եթե ավտոտրանսպորտը ապահովագրվել է օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տրված ժամանակավոր գրանցման վկայականի հիման վրա, ապա Ապահովագրողը պարտավոր է ավտոտրանսպորտի տեխնիկական անձնագիրը (գրանցման վկայականը) ստանալուց հետո ողջամիտ ժամկետներում վերջինիս պատճենը ներկայացնել Ապահովագրողին:

8.2 Ապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետի սկիզբը և ավարտը նշվում են Ապահովագրության պայմանագրում: Ապահովագրության պայմանագրի ժամկետի սկիզբը չի կարող լինել Ապահովագրության պայմանագրի կնքման ժամկետից շուտ:

8.3 Ապահովագրության պայմանագրի գործողությունը դադարում է՝

ա) Ապահովագրության պայմանագրում նշված ժամկետի լրանալուց հետո.

բ) Ապահովագրողի կողմից Ապահովագրության Կանոնների և դրանց հիման վրա կնքված Ապահովագրության պայմանագրով ստանձնված իր պարտավորությունները ամբողջ ծավալով կատարելուց հետո,

գ) կողմերի համաձայնությամբ.

դ) օրենքով, այլ իրավական ակտերով, Կանոններով և Ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված այլ դեպքերում:

8.4 **Ապահովագրողն իրավունք ունի միակողմանիորեն լուծելու Ապահովագրության պայմանագիրը՝ այդ մասին ոչ պակաս քան 15 օր առաջ ծանուցելով Ապահովագրողին:**

8.5 **Ապահովագրողի պահանջով Ապահովագրության պայմանագրի վաղաժամկետ լուծման դեպքում Ապահովագրողն Ապահովագրողին է վերադարձնում ապահովագրավճարներն՝ Ապահովագրության պայմանագրի չլրացած ժամկետին համամասնորեն, իսկ ապահովագրավճարի հաշվարկման համար որպես հիմք ընդունվում են Ապահովագրության պայմանագրի համաձայն Ապահովագրողի կողմից վճարված ապահովագրավճարի 70 %-ը,** եթե Ապահովագրության պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ: Եթե Ապահովագրողի պահանջները պայմանավորված են Ապահովագրողի կողմից Ապահովագրության պայմանների և Կանոնների խախտմամբ, ապա Ապահովագրողն Ապահովագրողին է վերադարձնում ապահովագրավճարներն՝ Ապահովագրության պայմանագրի չլրացած ժամկետին համամասնորեն:

8.6 Ապահովագրողի պահանջով Ապահովագրության պայմանագրի վաղաժամկետ լուծման դեպքում Ապահովագրողին են վերադարձվում ապահովագրավճարներն ամբողջությամբ, իսկ եթե Ապահովագրողի պահանջները պայմանավորված են Ապահովագրողի

կողմից Ապահովագրության պայմանագրի և Կանոնների խախտմամբ, ապա վերջինս Ապահովադրին է վերադարձնում ապահովագրավճարներն՝ Ապահովագրության պայմանագրի չլրացած ժամկետին համամասնորեն, իսկ ապահովագրավճարի հաշվարկման համար որպես հիմք ընդունվում են Ապահովագրության պայմանագրի համաձայն Ապահովադրի կողմից վճարված ապահովագրավճարի 70 %-ը, բացառությամբ Կանոնների 6.9. և 6.10 կետերում սահմանված դեպքերում:

8.7 Ապահովագրության պայմանագրի վաղաժամկետ լուծման դեպքում Ապահովադրին չեն վերադարձվում ապահովագրավճարները, եթե Ապահովադիրը տվյալ Ապահովագրության պայմանագրի գծով դիմել է ապահովագրական հատուցում ստանալու համար և ապահովագրական հատուցման հայցը Ապահովագրողի կողմից դեռևս չի կարգավորվել կամ ստացել է տվյալ Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված ապահովագրավճարի կեսից ավելի չափով ապահովագրական հատուցում:

9. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ, ՎՆԱՍԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

9.1 Ապահովագրական հատուցումն ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու արդյունքում Ապահովագրողի կողմից Ապահովագրության պայմանագրի հիման վրա Ապահովադրին կամ Շահառուին վճարման ենթակա դրամական արտահայտությամբ գումարն է, որը վճարվում է ինչպես ՀՀ դրամով, այնպես էլ Ապահովադրի (Շահառուի) համաձայնությամբ կարող է վճարվել նաև համարժեք գույքով, բայց ոչ ավել, քան Ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված ապահովագրական գումարի չափը կամ դրան համարժեք գույքը:

Եթե ապահովագրական պատահար տեղի ունենալու պահին Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված ապահովագրական գումարը գաժը է ավտոտրանսպորտի ապահովագրական (իրական կամ շուկայական) արժեքից, ապա ապահովագրական պատահար տեղի ունենալու դեպքում Ապահովագրողն Ապահովադրին (Շահառուին) վճարում է ապահովագրական հատուցում ապահովագրական պատահարի հետևանքով պատճառված փաստացի վնասի մի մասի չափով՝ ապահովագրական արժեքի նկատմամբ ապահովագրական գումարի համամասնությամբ՝ որանից մասհանելով Ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված ոչ պայմանական չհատուցվող գումարը, բազառությամբ Ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված դեպքերի:

9.2 Ապահովագրական հատուցում ստանալու համար Ապահովադիրը պարտավոր է ներկայացնել հետևյալ փաստաթղթերը և տեղեկատվությունը՝

- ա) գրավոր դիմում,
- բ) Ապահովագրության պայմանագրի բնօրինակը կամ կրկնօրինակը (Ապահովադրի մոտ առկա տարբերակը),
- գ) ֆիզիկական անձ ապահովադրի դեպքում՝ վերջինիս անձնագրի պատճենը,
- դ) ավտոտրանսպորտի նկատմամբ սեփականության (տնօրինման, տիրապետման, օգտագործման) իրավունքը հավաստող Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված փաստաթղթերի պատճենները՝ Ապահովագրողին ցույց տալով նաև դրանց բնօրինակները,
- ե) ավտոտրանսպորտի գրանցման վկայականի (տեխնիկական անձնագրի) պատճենը՝ Ապահովագրողին ցույց տալով նաև վերջինիս բնօրինակը,
- զ) դեպքի պահին ավտոտրանսպորտը վարող անձի վարորդական վկայականի և անձնագրի պատճենները՝ Ապահովագրողին ցույց տալով նաև վերջիններիս բնօրինակները,
- է) դեպքի պահին ավտոտրանսպորտը վարող անձի ալկոհոլի, թմրանյութերի կամ հոգեմետ նյութերի ազդեցության տակ չլինելու փաստը հավաստող համապատասխան լիազորված մարմնի կողմից տրված տեղեկանքը, բացառությամբ Ապահովագրողի ներկայացուցչի կողմից ալկոհոլի, թմրանյութերի կամ հոգեմետ նյութերի ազդեցության տակ չլինելու հանգամանքը պարզելու կամ սույն ենթակետում նշված տեղեկանքը Ապահովագրողի կողմից չպահանջելու դեպքի,
- ը) ավտոտրանսպորտին պատճառված վնասի համար պատասխանատու անձի առկայության դեպքում՝ վերջինիս վավերապայմանները՝ անունը, ազգանունը, գրանցման (բնակության) հասցեն, անձնագրի տվյալները, կազմակերպության դեպքում՝ պետական ռեգիստրի կողմից տրված ընկերության գրանցման տվյալները կամ հասցեն և հեռախոսահամարը կամ տեղի ունեցած պատահարին մասնակից ավտոտրանսպորտի իրեն հայտնի տվյալները (պետահամարանիշը, ավտոմեքենայի մակնիշը, գույնը և այլն),
- թ) ներքին գործերի մարմինների, ոստիկանության, պետավտոտեչության, հակահրդեհային ծառայության և այլ իրավասու մարմինների կողմից տրված ապահովագրական պատահարը հավաստող փաստաթղթերը:

Գործի հանգամանքների հետ կապված սույն կետում նշված փաստաթղթերի ցանկը Ապահովագրողի կողմից կարող է կրճատվել: 9.2.1. Ապահովադիրը (Շահառու), լիազորված անձը կամ վարորդը՝ կրում է իր կողմից Ապահովագրողին ներկայացված փաստաթղթերի և կամ դրանց պատճենների իսկության, հավաստության և ոչ կեղծ լինելու բոլոր ռիսկերը:

9.2.2. Ապահովագրողը կարող է չպահանջել Կանոնների 9.2 կետի թ) ենթակետում նշված փաստաթղթերը, եթե հնարավորություն ունի անձամբ պարզելու պատահարի տեղի ունենալու հանգամանքները և տվյալ ավտոտրանսպորտի ապահովագրական հատուցման գումարը չի գերազանցում 200 000 (երկու հարյուր հազար) ՀՀ դրամը:

9.3 Ավտոտրանսպորտային միջոցի գողության կամ ապահովագրական այն ռիսկի դեպքում, երբ հարուցվել է քրեական գործ, Ապահովադիրը պարտավոր է բացի Կանոնների 9.2 կետում նշված փաստաթղթերից ներկայացնել նաև՝

- ա) եթե 9.2 կետում նշված փաստաթղթերից որևէ մեկը կցված է տրանսպորտային միջոցի գողության փաստով հարուցված քրեական գործով նյութերին՝ ապա այդ հանգամանքը հաստատող փաստաթուղթը,
- բ) քրեական գործ հարուցելու մասին որոշման պատճենը, իսկ Կանոններով նախատեսված դեպքերում նաև քրեական գործի ավարտի վերաբերյալ համապատասխան փաստաթղթերը,
- գ) ավտոտրանսպորտի լուցման բանալիները (սույն կետով սահմանված պահանջը վերաբերում է միայն գողության դեպքին):

Ապահովադիրը պարտավոր է Ապահովագրողի պահանջով տրամադրել նաև այլ փաստաթղթեր, որոնք ուղղակի կապ ունեն տեղի ունեցած պատահարի հետ կամ կարևոր են վնասի պատճառների և (կամ) չափի հիմնավորման համար:

9.4 Ապահովադիրը (Շահառուն) պարտավոր է Կանոնների 9.2 (բացառությամբ գրավոր դիմումի) կամ համապատասխան դեպքում 9.3 կետերում սահմանված փաստաթղթերը ներկայացնել վթարի վերաբերյալ Ապահովագրողին գրավոր դիմում ներկայացնելու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում:

Այդ ժամկետում Ապահովադրի (Շահառուի) կողմից Կանոններով սահմանված փաստաթղթերը չներկայացնելու կամ գրավոր որևէ միջոցառումներով սահմանված երկու ամսյա ժամկետը երկարաձգելու մասին չներկայացնելու դեպքում, Ապահովագրողը Կանոնների համաձայն Ապահովադրի կողմից ստանձնած պարտավորությունները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու հիմքով մերժում է ապահովագրական հատուցման վճարումը, սույն կետում սահմանված ժամկետը լրանալուց հետո հնգօրյա ժամկետում:

Այն դեպքում, երբ Ապահովադիրը գրավոր միջոցառումներ է ներկայացնում փաստաթղթերի ներկայացման խոչընդոտների կամ այլ պատճառաբանությամբ սահմանված ժամկետը երկարացնելու մասին, ապա Ապահովագրողը ելնելով տվյալ գործի

հանգամանքներից կարող է այդ ժամկետը երկարաձգել մինչև վեց ամիս ժամկետով: Նշված ժամկետում Ապահովադրի կողմից սահմանված պարտավորության չկատարման հետևանքները նույնանուն են սույն կետի երկրորդ պարբերությունում սահմանված դրույթների հետ:

9.5 Ապահովագրողն ապահովագրական պատահարի մասին Կանոնների 9.2, իսկ համապատասխան դեպքում 9.3 կետերում նշված բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերն ստանալուն հաջորդող օրվանից հաշվված 5 օրյա ժամկետում պարտավոր է օրենքի և այլ իրավական ակտերի համաձայն ընդունել ապահովագրական հատուցումը վճարելու կամ մերժելու մասին եզրակացություն (որոշում):

Եթե Ապահովադրի կողմից ներկայացված փաստաթղթերը բավարար չեն տեղի ունեցած պատահարի պատճառները կամ վնասի չափը հիմնավորելու համար, ապա սույն կետի առաջին մասում նշված ժամկետները սկսում են հոսել վնասի պատճառների և (կամ) չափի հիմնավորման վերաբերյալ փաստաթղթերն Ապահովագրողի կողմից ձեռք բերման հաջորդ օրվանից:

Ապահովագրողն ապահովագրական հատուցումը վճարելու մասին որոշումը պատշաճ կերպով՝ Ապահովադրին (Շահառուին) անձամբ հանձնելու միջոցով կամ Ապահովադրի (Շահառուի) հասցեով փոստային առաքմամբ, տրամադրում է Ապահովադրին (Շահառուին):

Ապահովագրական հատուցման նվազեցման կամ հատուցման մերժման դեպքում Ապահովագրողի կայացրած պատճառաբանված որոշումը հնգօրյա ժամկետում պատվիրված նամակով առաքվում է Ապահովադրին (Շահառուին)՝ նրա մշտական բնակության հասցեով:

Հատուցում իրականացնելու մասին որոշում կայացնելու օրվանից առավելագույնը 30 (երեսուն) օրվա ընթացքում Ապահովագրողը պարտավորվում է միանվագ իրականացնել ապահովագրական հատուցումը, եթե Ապահովագրողը և Ապահովադիրը (Շահառուին) ապահովագրական հատուցման վճարման այլ կարգ կամ ժամկետ չեն համաձայնեցրել:

9.6 Եթե Կանոններով սահմանված ապահովագրական ռիսկի առնչությամբ իրավասու պետական մարմինների կողմից հարուցված է քրեական գործ, ապա Ապահովագրողը ապահովագրական հատուցում վճարելու կամ այն մերժելու մասին Կանոններով և այլ իրավական ակտերով նախատեսված եզրակացությունն Ապահովադրին (Շահառուին) իրավունք ունի տրամադրել միայն քրեական գործի ավարտի կամ կասեցման վերաբերյալ Ապահովադրից (Շահառուից) համապատասխան փաստաթղթերն ստանալու օրվանից հնգօրյա ժամկետում: Գողության (առևանգման) ռիսկով Ապահովագրողն ապահովագրական հատուցման վճարումը կարող է հետաձգել ապահովագրական հատուցման վճարման մասին եզրակացությունը Ապահովադրին (Շահառուին) տրամադրելուց հետո մինչև 6 ամիս ժամկետով: Եթե այդ ժամկետի ընթացքում հայտնաբերվում է գողացված ավտոտրանսպորտը կամ հանցագործություն կատարած անձը, ապա ապահովագրական հատուցման վճարումը կարող է հետաձգվել և իրականացվել տվյալ դեպքի առնչությամբ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճիռն Ապահովագրողի կողմից ստանալուց հետո եռօրյա ժամկետում:

9.7 Անհրաժեշտության դեպքում տեղի ունեցած պատահարի վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալու նպատակով Ապահովագրողը կարող է դիմել պետական մարմինների, կազմակերպությունների կամ այլ անձանց, ովքեր տիրապետում են ապահովագրական պատահարի վերաբերյալ տեղեկատվությանը:

Ապահովագրողն իրավունք ունի անձամբ հետաքննելու ապահովագրական պատահարի հանգամանքները կամ ներգրավելու այլ անձանց:

9.8 Ապահովագրական պատահարի առաջացումից հետո Ապահովագրողն իրավունք ունի դիմելու անկախ փորձագետի՝ ապահովագրական դեպքի պատճառները բացահայտելու և վնասի չափը ճշտելու համար, ինչպես նաև ապահովագրական հատուցման չափը որոշելիս հիմնվելու վերջիններիս եզրակացությունների վրա:

Եթե ապահովագրական պատահարի հետևանքով առաջացած վնասը Ապահովագրողի պատվերով գնահատվում է համապատասխան մասնագիտացված կազմակերպության կամ անկախ փորձագետի կողմից, ապա դրանց հետ կապված ծախսերը կրում է Ապահովագրողը: Այդ դեպքում ապահովագրական հատուցման չափը Ապահովագրողի կողմից որոշվում է վերջիններիս կողմից տրամադրված փորձագիտական եզրակացության (որտեղ գնահատվում է վնասի մեծությունը) հիման վրա:

Ապահովագրողն իրավունք ունի նաև ինքնուրույն կերպով՝ իր համապատասխան ստորաբաժանման կամ աշխատակցի միջոցով գնահատելու պատահարի հետևանքով պատճառված վնասի չափը և դա հիմք ընդունելու ապահովագրական հատուցման չափի որոշման համար:

9.9 Պատահարի վերաբերյալ փորձագիտական եզրակացությունը հնարավորության դեպքում կարող է կազմվել Ապահովադրի կամ նրա ներկայացուցչի մասնակցությամբ:

9.10 Ապահովադիրն իրավունք ունի չհամաձայնվել Ապահովագրողի կողմից կամ Ապահովագրողի կողմից ներգրավված մասնագետների (փորձագետների) կողմից կազմված փորձագիտական եզրակացության հետ և պահանջել այլ անկախ փորձագետի կողմից փորձաքննության անցկացում: Այդ դեպքում անկախ փորձագետի վարձատրության ծախսերը կատարվում են Ապահովադրի կողմից: Ապահովագրողն իր հերթին կարող է համապատասխան հիմնավորմամբ չընդունել Ապահովադրի փորձագետի եզրակացությունը, որի հետ կապված Ապահովադիրն (Շահառուին) իրավունք ունի դատական կարգով բողոքարկել Ապահովադրի փորձագետի եզրակացությունը և համապատասխանաբար Ապահովագրողի կողմից կազմված պատահարի վերաբերյալ եզրակացությունը:

9.11 Ապահովագրական հատուցումը սահմանվում է՝

9.11.1 ապահովագրված ավտոտրանսպորտի գողության կամ հափշտակության հետևանքով անբողջական վնասի դեպքում՝ ապահովագրական գումարի լրիվ չափով (100%)՝ մասհանելով ոչ պայմանական չհատուցվող գումարը, որն այս դեպքում կազմում է ապահովագրական գումարի 10%-ը, իսկ որպես տաքսի օգտագործվող ավտոտրանսպորտի համար, ապահովագրական գումարի 10%-ը և սկսած Ապահովագրության պայմանագրի գործողության մեջ մտնելուց հետո 181-րդ օրվանից՝ ապահովագրական գումարի 20%-ը, եթե Ապահովագրության պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:

9.11.2 ապահովագրված ավտոտրանսպորտի վնասվելու դեպքում՝ փաստացի վնասի չափով, եթե ապահովագրական գումարը համապատասխանում է ապահովագրված ավտոտրանսպորտի ապահովագրական, շուկայական արժեքին, բայց ոչ ավել, քան ապահովագրական գումարը: Ապահովագրված ավտոտրանսպորտի ոչնչացման (անվերականգնելի վիճակում գտնվելու) դեպքում՝ ապահովագրական գումարի լրիվ չափով (100%)՝ մասհանած Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված չհատուցվող գումարը և ավտոտրանսպորտի մնացորդային արժեքը, իսկ մասնակի Ապահովագրության դեպքում՝ մնացորդային մասերի նկատմամբ կիրառվում է նաև Ապահովագրության համամասնությունը: Ընդ որում, Ապահովադիրն (Շահառուին) իրավունք չունի հրաժարվել այդպիսի մնացորդային արժեք ունեցող մասերից:

9.11.3 Կանոնների 9.11.1 կետով հատուցում կատարելու դեպքում Ապահովագրողին է անցնում ապահովագրված ավտոտրանսպորտի նկատմամբ ունեցած Ապահովադրի բոլոր իրավունքները (սուբբոզագիա), ինչպես նաև Կանոններով նախատեսված ցանկացած ապահովագրական պատահարի պարագայում ապահովագրական հատուցումը վճարած ապահովագրողին է անցնում վճարված գումարի շրջանակներում պահանջի իրավունքը, որն Ապահովադիրն (Շահառուին) ունի պատճառված վնասի համար պատասխանատու երրորդ անձի նկատմամբ:

9.11.4 Կանոնների 9.11.2 կետով հատուցում կատարելու դեպքում՝

ա) եթե վնասված մասը կամ առարկան հնարավոր է վերականգնել վերանորոգման միջոցով, վնաս է համարվում այդ մասի (առարկայի) վերանորոգման արժեքը: Վերանորոգման գումարային մեծությունը չի կարող գերազանցել տվյալ մասի (առարկայի) արժեքը,

բ) վերանորոգման նախահաշվում ընդգրկվում են միայն այն ծախսերը, որոնք հետևանք են ապահովագրական պատահարի,

գ) վերանորոգման նախահաշվում չեն ընդգրկվում ավտոտրանսպորտի տեխնիկական սպասարկման և երաշխիքային վերանորոգման ծախսերը:

9.12. Ապահովադրին (Շահառուին) ապահովագրական հատուցում վճարելու դեպքում ապահովագրական գումարը ինքնաշխատ կերպով նվազում է վճարված ապահովագրական հատուցման չափով: Ապահովագրական գումարը համարվում է նվազեցված ապահովագրական հատուցում վճարելու մասին Ապահովագրողի եզրակացությունը համապատասխան ստորագրությամբ Ապահովադրին առձեռն հանձնելու կամ փոստով ուղարկելու պահից: Ապահովագրական հատուցման գումարը ստանալուց հետո Ապահովադրին իրավունք ունի լրացուցիչ ապահովագրավճարի դիմաց վերականգնել նախնական ապահովագրական գումարի չափը:

10. ԿՈՂՄԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

10.1 Ապահովադրին իրավունք ունի՝

ա) Ապահովագրողից պահանջել նրա պետական գրանցումը և ապահովագրական գործունեությամբ զբաղվելու թույլտվությունը (լիցենզիան) հաստատող փաստաթղթերը,

բ) ծանոթանալ Ապահովագրության պայմանագրերին,

գ) Ապահովագրողի հետ իր հարաբերություններն իրականացնել ապահովագրական գործակալների և բրոքերների միջոցով,

դ) ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու դեպքում անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացնելուց հետո ստանալ ապահովագրական հատուցում,

ե) Ապահովագրության պայմանագրի կորստի դեպքում ստանալ դրա կրկնօրինակը, որից հետո կորցրած պայմանագիրը ճանաչվում է անվավեր և նրա հիման վրա հատուցումներ չեն կատարվում: Ապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում, Ապահովագրության պայմանագրի կրկնօրինակի կորստի դեպքում, Ապահովագրողն իրավունք ունի Ապահովադրից գանձել պայմանագրի պատրաստման համար կատարված ծախսին համարժեք գումար:

10.2 Ապահովադիրը պարտավոր է՝

ա) Ապահովագրության պայմանագրում նշված ժամկետներում մուծել ապահովագրավճարները,

բ) Ապահովագրության պայմանագրի կնքման ժամանակ Ապահովագրողին հայտնել ապահովագրական ռիսկի գնահատման համար նշանակություն ունեցող իրեն հայտնի բոլոր տեղեկությունները,

գ) ռիսկի վերագնահատման համար նշանակություն ունեցող նոր հանգամանքների առաջ գալու դեպքում՝ դրանց մասին անմիջապես հայտնել Ապահովագրողին,

դ) պահպանել օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված, Ապահովագրության օբյեկտին առնչվող համապատասխան անվտանգության մոքները և կանոնները,

ե) Ապահովագրության պայմանագրով և Կանոններով սահմանված ժամկետում Ապահովագրողին հայտնել ապահովագրական պատահարի առաջացման մասին, ինչպես նաև ներկայացնել ապահովագրական դեպքի պատճառների և հանգամանքների վերաբերյալ իրեն հայտնի բոլոր տեղեկությունները,

զ) ապահովագրական պատահարների առաջացման դեպքում ձեռնարկել բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումներ՝ վնասները կանխելու կամ նվազեցնելու նպատակով,

է) Ապահովագրողին հնարավորություն տալ զննել և ուսումնասիրել պատահարի հետևանքով վնասված ավտոտրանսպորտը, փորձաքննություն կատարել վնասի առաջացման պատճառների և հետևանքների բացահայտման ուղղությամբ,

ը) հաղորդել Ապահովագրողին ապահովագրական պատահարի հետ կապված իրավասու մարմինների գործողությունների մասին (հետաքննություն, դատական կանչ և այլն),

թ) առանց Ապահովագրողի գրավոր համաձայնության չտալ խոստումներ և չանել առաջարկություններ կորստի կամ վնասի կամավոր հատուցման վերաբերյալ,

ժ) տեղի ունեցած պատահարից հետո **անհապաղ**, ցանկացած մատչելի և տեղեկացման փաստը հավաստող եղանակով **տեղեկացնել Ապահովագրողի ներկայացուցիչներին** Ապահովագրության պայմանագրում նշված հեռախոսահամարներով՝ հնարավորություն տալով Ապահովագրողի ներկայացուցչին դեպքի վայրում զննելու տեղի ունեցած վթարը, իսկ բոլոր դեպքերում պատահարը տեղի ունենալուց հետո ոչ ուշ, քան **48 ժամվա** ընթացքում, չհաշված ոչ աշխատանքային օրերը, այդ մասին գրավոր հայտնել Ապահովագրողին:

ժա) ապահովագրական պատահար տեղի ունենալու դեպքում այդ մասին հայտնել օրենսդրությամբ սահմանված իրավասու մարմիններին, որոնք իրավասու են անցկացնել պատահար տեղի ունենալու հանգամանքների ուսումնասիրություն և հետաքննություն, մասնավորապես՝

1. ավտովթարի, ավտոտրանսպորտի տարբեր պատճառներով պայթյունի դեպքում, առանց դեպքի վայրից ավտոտրանսպորտային միջոցը տեղափոխելու, դեպքից անմիջապես հետո դիմել ՀՀ Ոստիկանության, պետավտոտեսչության համապատասխան տարածքային ստորաբաժանմանը,
2. ավտոտրանսպորտի հրդեհի դեպքում անհապաղ տեղեկացնել հակահրդեհային ծառայության համապատասխան տարածքային ստորաբաժանմանը,
3. ավտոտրանսպորտի գողության, հափշտակության կամ այդպիսի փորձի դեպքում, ինչպես նաև երրորդ անձանց անօրինական գործողությունների հետևանքով ապահովագրված ավտոտրանսպորտին պատճառված վնասի դեպքում, անհապաղ՝ դեպքի մասին տեղեկանալուց անմիջապես հետո դիմել ՀՀ ոստիկանության համապատասխան հետաքննչական մարմիններին,
4. բնական աղետների հետևանքով ավտոտրանսպորտի վնասի կամ կորստի դեպքում անհապաղ դիմել օրենսդրությամբ սահմանված իրավասու պետական մարմիններին, որոնք իրականացնում են շրջակա միջավայրի իրավիճակի հսկողությունն ու վերահսկողությունը և ստանալ համապատասխան փաստաթղթեր, որոնք կհավաստեն տվյալ տարածաշրջանում բնական աղետ տեղի ունենալու փաստը:

10.2.1. **Ապահովադիրը (ավտոմեքենան վարելու համար Ապահովադրի կողմից լիազորված անձը) Կանոններով նշված ցանկացած վթարի դեպքում իրավունք չունի ինքնակամ լքել վթարի վայրը** և պարտավոր է ներկա գտնվել պատահարի գրանցման բոլոր գործընթացներին՝ կատարելով լիազորված պետական իրավասու մարմինների և Ապահովագրողի պատահարի հետ կապված պահանջները և ցուցումները: Ապահովադիրը (Ապահովադրի լիազորված անձը, Շահառուն) պարտավոր է նաև պատահարը տեղի ունենալուց հետո առանց Ապահովագրողի համաձայնության չսկսել ավտոտրանսպորտի վերանորոգման աշխատանքներ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ վերջինս պայմանավորված է վարորդի կամ ուղևորների անվտանգության ապահովման կամ այն անհրաժեշտ է իրավասու պետական մարմինների ցուցումով և հրահանգով:

10.2.2. Եթե Ապահովադիրը սահմանված պայմանների պահպանմամբ ավտոտրանսպորտը հանձնել է վարելու այլ անձի, ապա Ապահովադիրը պարտավոր է վերջինիս տեղեկացնել ապահովագրական պատահար լինելու դեպքում վերը նշված պարտավորությունների կատարման անհրաժեշտության և դրանց պարտադիր լինելու մասին:

10.3 **Այն դեպքում, երբ Ապահովագրողին հայտնի չի դառնում պատահարի հետ կապված իրեն անհրաժեշտ հանգամանքները ամբողջությամբ, որոնք հնարավորություն կտային համապատասխան որոշում ընդունել ապահովագրական հատուցման հարցի վերջնական կարգավորման վերաբերյալ, և միաժամանակ Ապահովադիրի կողմից Կանոնների 10.2 կետի ա)-ից բ) ենթակետերում, 10.2.2 և 10.2.3 կետերում նշված պարտավորությունները սահմանված կարգով կամ ժամկետներում չեն կատարվել, ապա Ապահովագրողը միանշանակ հրաժարվում է ապահովագրական հատուցում իրականացնելուց:**

10.4 **Եթե Ապահովադիրն Ապահովագրողին չի հայտնել ապահովագրական պատահարի մասին Կանոնների 10.2 կետի ժ) ենթակետում նշված կարգով և (կամ) ժամկետներում,** ապա **Ապահովագրողը** Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 1017 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն **իրավունք ունի չվճարելու ապահովագրական հատուցումը,** եթե չապացուցվի, որ Ապահովագրողը ժամանակին իմացել է ապահովագրական պատահարի վրա հասնելու մասին կամ, որ այդ մասին Ապահովագրողի մոտ տեղեկությունների բացակայությունը չէր կարող ազդել ապահովագրական հատուցում վճարելու նրա պարտականության վրա: Եթե Ապահովագրողի պայմանագրով նախատեսված է Շահառու (Շահառուներ) և լիազորված վարորդ (վարորդներ), ապա սույն կետով սահմանված պարտավորությունները կրում է նաև Շահառուն (Շահառուները) և լիազորված վարորդը (վարորդները), որոնց Ապահովադիրը պարտավոր է տեղեկացնել նման պարտավորությունների պարտադիր կատարման անհրաժեշտության մասին:

10.5 **Ապահովադիրի կողմից Կանոնների 10.2 կետի ժա) ենթակետում նշված պարտավորությունները չկատարելու դեպքում Ապահովագրողն ապահովագրական հատուցում չի իրականացնում, բազառությամբ այն դեպքի, երբ Ապահովագրողի ներկայացուցիչը Ապահովադիրին կամ ավտոմեքենան վարելու համար Ապահովադիրի կողմից լիազորված անձին ազատել է 10.2 կետի ժա) ենթակետում նշված պարտականությունները կատարելուց՝ վերջինիս տրամադրելով համապատասխան փաստաթուղթ:**

10.6 Ապահովագրողն իրավունք ունի՝

- ա) Ապահովադիրի հետ իր հարաբերություններն իրականացնել ապահովագրական բրոքերների և գործակալների միջոցով,
- բ) վերաապահովագրել իր ստանձնած ապահովագրական ռիսկը ինչպես Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, այնպես էլ նրա սահմաններից դուրս,
- գ) ուսումնասիրել Ապահովագրության օբյեկտը և անհրաժեշտության դեպքում հարցումներ կատարել համապատասխան իրավասու մարմիններին,
- դ) Ապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում ստուգել ապահովագրված նյութական արժեքների պահպանման վիճակը և թերությունների հայտնաբերման դեպքում պահանջել դրանց վերացումը՝ սահմանելով հիմնավոր ժամկետներ,
- ե) միակողմանի վաղաժամկետ լուծել Ապահովագրության պայմանագիրը Ապահովադիրի կողմից՝ օրենսդրությամբ կամ Ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված իր պարտականությունները չկատարելու դեպքում:

10.7 Ապահովագրողը պարտավոր է՝

- ա) Ապահովադիրին ծանոթացնել Ապահովագրության պայմաններին, Ապահովադիրի պահանջով ցույց տալ պետական գրանցումը և ապահովագրական գործունեությամբ զբաղվելու թույլտվությունը (լիցենզիան) հավաստող փաստաթղթերը,
- բ) Ապահովադիրի պահանջով և օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով փոփոխություններ կատարել Ապահովագրության պայմանագրում, եթե նրա գործունեության ընթացքում տեղի է ունեցել ապահովագրական ռիսկի փոփոխություն, գ) ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու դեպքում Ապահովադիրի կողմից անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացվելուց հետո պարզել նրանց իսկությունը և կատարել ապահովագրական հատուցում կամ մերժել այն,
- դ) չհրապարակել Ապահովադիրի բանկային, ապահովագրական, առևտրային կամ այլ գաղտնիք պարունակող տեղեկությունները:

10.7 Ապահովադիրն ու Ապահովագրողն ունեն օրենքով, Կանոններով և Ապահովագրության պայմանագրով սահմանված այլ իրավունքներ ու պարտականություններ:

11. ՎԵՃԵՐԻ ԼՈՒՃՍԱՆ ԿԱՐԳԸ

11.1 Ապահովագրության պայմանագրից բխող վեճերը կարգավորվում են կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ: Այդպիսի համաձայնության ձեռք չբերման դեպքում վեճերը լուծվում են դատական կարգով՝ օրենքին և այլ իրավական ակտերին համապատասխան:

11.2 Վիճելի հարցերի լուծման ժամանակ Ապահովագրության պայմանագրի դրույթները գերակա են Կանոնների դրույթների նկատմամբ: